

OCENA KSIĄŻEK

Mieczysław Radochoński

Recenzja: Janusz Kirenko (red.): Zdrowa szkoła – Zdrowy uczeń. Wydawnictwo NeuroCentrum, Lublin 2008, ss. 200

Z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego

Recenzowane opracowanie zbiorowe obejmuje 21 prac różnych autorów, których łączą wspólne zainteresowania tematyką edukacji zdrowotnej nie tylko w wymiarze teoretycznym, ale także w kontekście praktyki edukacyjnej. Powstało ono z inicjatywy pracowników Zakładu Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej UMCS w Lublinie, którzy zaprosili do współpracy pracowników różnych ośrodków akademickich, a także szkół i placówek oświatowo-wychowawczych.

Poszczególne prace zostały ujęte w trzy grupy tematyczne. Pierwsza z nich przedstawia zagadnienia teorii i praktyki edukacji zdrowotnej z punktu widzenia przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych. Rozpoczyna ją krótki esej Mariana Filipiaka poświęcony roli filozofii w edukacji. Z kolei Tadeusz Gałkowski dzieli się swoimi spostrzeżeniami na temat wykorzystania edukacji zdrowotnej w dziedzinie wspomagania dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi. Autorami interesującej pracy o charakterze badawczym są Maria Chodkowska i Zdzisław Kazanowski, którzy prezentują w niej wyniki badań nad efektami wpływów środowiskowych w formie wychowania zdrowotnego w grupie uczniów szkół gimnazjalnych i średnich. Z kolei Elżbieta Rutkowska zajęła się badaniem zależności pomiędzy akceptacją własnego ciała a stosowaniem zabiegów upiększających w grupie młodzieży licealnej, zaś Andrzej Emeryk i Renata Zubrzycka – psychopedagogicznymi aspektami chorób alergicznych u dzieci. Relacje interpersonalne zachodzące pomiędzy nauczycielem a uczniem z nadpobudliwością psychoruchową są treścią pracy napisanej przez Mariana Z. Stepulaka. Kolejne dwie prace poświęcone są zagadnieniom wychowania zdrowotnego na Ukrainie. Pierwsza z nich – autorstwa Marii Che-

pil – podejmuje problem realizacji zdrowego stylu życia wśród uczniów szkół średnich na Ukrainie, zaś druga – napisana przez Walentynę Szpak – prezentuje powstanie i rozwój pedagogiki rehabilitacyjnej w tym kraju. Pierwszą część omawianego zbioru zamyka praca Oleny Kwas pt. „Pozytywne reagowanie emocjonalne a skuteczne nauczanie”.

Prace składające się na II część opracowania poświęcone są problematyce historycznej promocji zdrowia oraz wychowania zdrowotnego. Rozpoczyna ją Danuta Apanel, która zajęła się analizą idei wychowania zdrowotnego w perspektywie historycznej. Do tego nurtu nawiązały: Renata Bednarz-Grzybek w swojej pracy przedstawiającej formy aktywnego trybu życia w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku na podstawie prasy popularnej oraz literatury pedagogicznej, a także Halina Reczek w swym eseju nt. ogrodów gier i zabaw ruchowych jako placówek promocji zdrowia na ziemiach polskich w II połowie XIX wieku. Autorka kolejnej pracy – Halina Hajkowska – przypomniała zasady higieny i pielęgnacji dziecka w rodzinie w XIX i na początku XX wieku. Z kolei Marzena Okrasa zaprezentowała problemy edukacji zdrowotnej, jakie pojawiły się na łamach czasopisma „Bluszcz” w latach 1865–1918. W ostatniej pracy z tego cyklu Mirosława Furmanowska przedstawiła społeczno-historyczne uwarunkowania edukacji seksualnej w Polsce.

W skład III części zbioru wchodzi prace mające charakter teoretycznych rozważań poświęconych różnorodnym aspektom edukacji zdrowotnej. Rozpoczyna tę część Edyta Wolter, która zajęła się pedagogicznym wymiarem zdrowia. W swojej interesującej pracy Marzena Rorat omówiła wyzwania, przed jakimi stanęła pedagogika zdrowia w obliczu zagrożeń związanych z cywilizacją

globalną. Z kolei Anna Borzęcka dokonała analizy zadań edukacji zdrowotnej w szkole specjalnej dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym. Natomiast Monika Kalinowska i Mirosław Urban są autorami oryginalnej pracy poświęconej pedagogicznej roli cyrku w procesie rozwoju dziecka. Ostatnim autorem recenzowanego zbioru jest Krzysztof Stachyra, który zajął się rolą muzykoterapii traktowanej jako element edukacji zdrowotnej.

Oceniając całościowo opracowanie wydane pod redakcją Janusza Kirenki należy podkreślić, że cechuje je nowoczesne, wieloaspektowe rozumienie istoty edukacji zdrowotnej. Wspólnym mianownikiem łączącym autorów reprezentujących różne dyscypliny nauki jest przekonanie, iż edukacja zdrowotna powinna być prawem każde-

go dziecka. Wypływa stąd postulat dostarczenia mu, za pośrednictwem odpowiednio przygotowanych specjalistów, obiektywnej wiedzy o zdrowiu i jego uwarunkowaniach, a także kształtowania postaw i umiejętności ułatwiających przyjęcie zdrowego stylu życia. Biorąc pod uwagę zalety recenzowanej pracy, polecałbym ją wszystkim, którym leży na sercu zdrowie dzieci, a przede wszystkim rodzicom, nauczycielom oraz lekarzom.

Mieczysław Radochoński
Instytut Pedagogiki
Uniwersytetu Rzeszowskiego

Praca wpłynęła do Redakcji: 19 marca 2009
Zaakceptowano do druku: 26 marca 2009